

Referat af generalforsamling den 12. april 2025.

1. **Valg af dirigent og protokolfører.**
Tim Pohle valgtes som dirigent. Nina Kjærhus valgtes som protokolfører.
2. **Bestyrelsens beretning ved formand Morten Kvist**

Vi ved alle, at begivenheder i såvel den nære som lidt fjernere omverden er i færd med at skabe nye betingelser for vores fælles liv i Danmark. Vi er vel nærmest overfodret med nyheder og hypoteser om, hvad det alt sammen kommer til at betyde. Der er mange kloge hoveder, der har gennemtænkte bud på, hvad der vil ske; der er mange eksperter med gode, rationelle argumenter for dette og hint. Det eneste, der mangler er en rigtig profet. En rigtig profet er ikke blot et menneske, der kan forudsige fremtiden eller sandsynliggøre, hvad der vil ske i de næste år. En rigtig profet er et menneske, som med sin vision bevæger verden i den retning, som han forudser. Han har en vision, og denne vision er han i stand til at formuleresamtidig med, at verden bevæges i retning mod visionens indløsning. En sand profeti er selvopfyldende. Jeg sagde, at det eneste, der mangler i nyhedsbilledet, er en rigtig profet. Det er ikke helt rigtigt ud fra den definition, jeg netop har givet. Vladimir Putin har faktisk en vision, som han bevæger verden med: genoprettelse af det sovjetiske imperium. Donald Trump har muligvis også en vision – det er lidt mere usikkert, en vision om at genetablere USA som den førende industrination i verden og holde førstepladsen som verdens største og vigtigste økonomi.

Både Putins vision og Trumps (hvis han har én) lider imidlertid af én alvorlig og afgørende fejl. De er begge bagudvendte. Det sovjetiske imperium kommer aldrig tilbage, heller ikke hvis russerne skulle vinde de besatte ukrainske provinser. Det betyder ikke, at vi kan tage det roligt, for Vladimir Putin gør meget skade, men hans vision kan ikke indløses alene af den grund, at den hører fortiden til. Det samme gælder Donald Trump. Amerikas storhedstid kan ikke genskabes i et forsøg på at gentage den. Fortiden kommer aldrig tilbage én til én. Både Putin og Trump må skabe noget nyt, og ikke meget tyder på, at de kan. De er bedst til at bryde ned. Det gælder så også for vore europæiske øjne, at vi ikke skal se efter de gode, gamle af USA beskyttede dage. Disse dage er forbi alene af den grund, at fortiden heller ikke i Europa kan genoprettes én til én efter det brud, som Donald Trump har foranlediget.

Jeg nævner disse forhold med en vis modvilje, fordi vi er stopfodrede med dem – som sagt, men det er ikke desto mindre nødvendigt. Disse storpolitiske forhold kan ikke undgå at lede opmærksomheden hen på et princip, altså noget lidt mere beskedent end en vision, et princip, som kaldes 'folkenes selvbestemmelsesret'. Dette princip har haft og bør fortsat have stor betydning i Europa. Det har faktisk

engang haft karakter af en vision, men er ved brug blevet nedgraderet til et princip. Det er, hvad vi i Europa har at byde på (sammen med USA, hvis amerikanerne vil være med), og hvad vi må være villige til at forsvare med våben.

Dette princip kan genfindes i Rønshoved Højskoles daglige arbejde. Jeg kan jo godt høre, at det måske lyder rigelig stort, at Rønshoved Højskole skulle have noget betydningsfuldt at sige til både Putin og Trump og alle deres indbyrdes forskelle til trods. Princippet om folkenes selvbestemmelsesret begynder imidlertid altid i det nære, i familien, i sproget, i skolen og hvor mennesker ellers præger og møder hinanden, i det partikulære, som vi har hørt Thue Kjærhus sige mange gange.

Folkenes selvbestemmelsesret vokser ud af de konkrete forhold, som mennesker lever under og selv vil have indflydelse på. Det udgår fra konkrete individer, der lever ganske bestemte steder, som de er bundne til sprogligt, historisk, økonomisk. Princippet er bestemt ikke enkelt at administrere, for mennesker flytter sig, gifter sig hen over grænser, rigdom og fattigdom trækker og skubber mennesker væk fra hinanden på uforudsigelige måder, og despoter har egensindige dagsordener. Princippet må derfor justeres og konkretiseres på nye måder hele tiden.

Det er lykkedes i det dansk-tyske grænseland, som Rønshoved Højskole er en del af. Skolen arbejder dagligt i dette grænseland og ikke alene pga. af bygningernes beliggenhed, men i form af udflugter, fortællinger og overvejelser over, hvad det betyder at høre til i en karakterfuld egn, og at man ikke hverken kan eller vil løbe fra sin stedbundne historie. Det dansk-tyske grænseland er langsomt blevet et internationalt forbillede for folkenes selvbestemmelsesret, hvordan forholdet mellem mindretal og flertal kan bevæge sig fra et mod hinanden til et ved siden af og med hinanden, som bestyrelsens næstformand Jens A. Christiansen har formuleret det.

Rønshoved Højskole er en del af denne forbilledlige historie og som sådan en kommentar til det opbrud, vores verden befinder sig i. Det lyder – igen – stort i nogles øren, men hvis man vil bestemme selv og høre til, hvor hjertet vender sig hen, så begynder det i det nære. Derfor kæmper ukrainerne heroisk for deres sprog, familier, vaner, historie, monumenter, ja for deres konkrete huse og fra hus til hus.

På Rønshoved Højskole øver man sig i folkenes selvbestemmelsesret hver dag. Øvelsen kaldes også folkelighed. Det folkelige begynder naturligvis også andre steder, men det er der andre, der tager sig af. Her på skolen skaber forstandere, lærere og alt andet personale i forening det folkelige Danmark hver dag ved at give mennesker nye erfaringer og ved at lære dem at forstå både gamle og nye erfaringer. Det kræver fællesskab, dannelse, grundtvigsk livsoplysning og tysk

Bildung refleksion, god mad og almindelig ansvarsfuldhed fra alle ansatte. Det er så også, hvad man får her på stedet. Dette daglige, folkelige arbejde er skolens bidrag til folkenes selvbestemmelsesret.

Når Rusland krænker denne ret, når USA som vestens ledende nation skaber forvirring og uro, er det håbefuldt at konstatere, at princippet om folkenes selvbestemmelsesret ser ud til at skabe europæisk samling. Vi ved det endnu ikke med sikkerhed. Det ser ud til at begynde med sikkerhedspolitikken, men skal samarbejdet have dybde og varighed, må der også kulturel samling til. For os i Danmark må det betyde, at vore unge mennesket igen skal til at lære tysk og fransk (græsk og latin); det er ikke kun det danske forsvar, som er forsømt. Det er vores skole også – og det på alle niveauer. Den kulturelle samling er Rønshoved Højskole godt rustet til at bidrage til.

Nødvendigheden af europæisk samling kan måske endda få os til at mindske bureaukratiet, som sinker alting og hæmmer ethvert initiativ. I sidste års beretning sagde jeg:

”Vi har erstattet et tillidssamfund med et regelsamfund, og vi er nu havnet i et overadministreret regelvælde. De bureaukratiske systemer synes at fungere i deres egen, lukkede verden. Det har statsministeren for alvor fået øje for, men om hun og den øvrige regering kan og vil gøre noget ved det, ved vi ikke endnu.”

Nu har regeringen i hvert fald det definitive argument, som kan modsige den offentlige forvaltnings forvaltning af sig selv: At bureaukratiet er til fare for vores sikkerhed. Det hæmmer landets forsvar.

Midt i den globale tummel har Rønshoved Højskole det godt. Det vil fremgå utvetydigt af regnskabet. Og højskolen har altså og som beskrevet en opgave i denne tummel. Forandringerne, europæisk samling, kommer imidlertid ikke kun udefra. Vi har også vores egen samling at tage vare på.

Som det er blevet almindelig kendt går Thue Kjærhus af som forstander med udgangen af 2026. Nina Kjærhus fortsætter som viceforstander.

Bestyrelsen har sammen med Thue og Nina taget de første spæde skridt til det kommende forstanderskifte. Skolen har købt deres hus tilbage som forstanderbolig. Thue og Nina købte huset af skolen, da de trådte til i sin tid, fordi skolen manglede kapital til at investere i de mange værelser, som også dengang var forudsætningen for at kunne udvikle og afholde de mange korte kurser. Det viste sig at være en god investering. De korte kurser bidrager væsentligt til skolens gode økonomi. Det fremgår også af regnskabet.

Alle aftaler mellem køber og sælger er kommet på plads efter at have indhentet vurderinger fra to uafhængige ejendomsmæglere. Det meget omfattende papirarbejde er i gang, men ikke afsluttet. Derfor har jeg ikke mere at sige om det i dag. Alle den slags handler er offentlige, når de er afsluttede. Det gælder selvfølgelig også i

vores tilfælde, og senest det indeværende års regnskab vil i 2026 vise, hvordan det hele endte. Men der er vi altså ikke helt endnu.

Thue og Nina flytter til deres nye bolig i Kollund d. 15. maj i år.

Efter sommerferien vil bestyrelsen udarbejde en procedure for forstanderskiftet og således begynde forberedelserne. Vi lægger vægt på at være i god tid, dog ikke i for god tid. Er vi for hurtige risikerer vi, at koncentrationen svækkes op mod overgangen. Er vi for langsomme, risikerer vi unødigt at besvære overgangen fra gammelt til nyt.

Til sidst en tak til forstanderparret for et godt lederskab med øje for både et rigt åndsliv og en sund økonomi, en tak til lærerne for engagement og højt niveau. En tak til det praktiske personale for en velholdt skole, for at have et øje på hver finger og for den gode mad. En særlig tak skal i år lyde til skolens pedel, Brian Jensen, som har gjort et stort arbejde med fondsansøgninger og byggesager og går foran i det praktiske arbejde også blandt eleverne. Og en særlig tak til skolens køkkenleder, Farhad Fayaz, som udover ledelse af køkkenet har sørget for, at skolen har fået anerkendelse som uddannelsesplads for køkkenelever. Endelig tak til Xioyou Jørgensen på kontoret, som har fået titel af 'ledende bogholder', men det har ikke ændret ved, at det altid er en fornøjelse at blive modtaget på kontoret.

3. Forstanderens beretning

Jeg bekendtgjorde på et bestyrelsesmøde i december 2024, at jeg forlader forstanderstolen den 31.12. 2026. Jeg vil fra 2027 kun have nogle få timer, morgensamlinger og foredrag på skolen. Hvis den nye forstander vel og mærke er indstillet herpå.

Nina fortsætter som viceforstander til 1.2.2032. Jeg har skrevet mine erindringer, da jeg nu stopper. Hvis I tør læse det, kan I købe bogen i kiosken. Den har fået en fin anmeldelse i DR, hvor de betegnede erindringerne som dybe, poetiske og velskrevne. Så det tror jeg på.

Det er Nina og mit håb, at bestyrelsen finder den fremtidige forstander blandt vores lærere. Vi har en lærerstab af usædvanlig kvalitet og originalitet, som kan føre skolens meget komplekse værdigrundlag og virke videre. FFDs formand Lisbeth, som var inviteret til vor klassiske salonaften i forstanderboligen, blev blæst omkuld af lærernes ånd og erklærede, at næppe andre højskoler har en lærergruppe med en sådan faglighed som Rønshoved. Det vidste Nina og jeg godt.

Vi er nået til den konklusion, at forstanderen helst skal findes internt. Ingen udefra kan efter vores vurdering forvalte ånden og skolens kompleksitet som forstander, hvis man

ikke er opdraget på skolen. Vi ved godt, at det er bestyrelsen, der vælger en forstander, men jeg bliver nødt til at sige, at potentialet for skolens fremtid findes internt. Hvis I vælger en udefra, så ved vi, at I fundet en meget usædvanlig ekstraordinær personlighed.

Hvis vi skal rose os selv som forstandere, så er det, at vi har formået at skabe en usædvanlig lærerstab med en ekstrem dygtighed. De eksterne foredragsholdere magter generelt ikke det faglige niveau som vores lærere besidder. Det afslører vore evalueringer. Jeg er ekstremt stolte af jer. Uagtet nogle af jer politisk er nogle hundehoveder.

Vi har fået en velfungerende og kompetent stab på kontoret. Jeg kalder kontoret for Asiatic Kompagni. Tomomi og Xiaoyou er topkompetente og akkurate. Betina er kommet til. Hvilken systematik, dygtighed og gejst hun er kommet med. Steffen udmærker sig ved, udover at være kontormand, at være latin og oldgræsk lærer. Og så har vi endelig fået en pedeltjeneste med engagement og dygtighed. Du er en gevinst for skolen Brian.

Og så er der naturligvis Farhad. Vi ved næsten ikke, hvad vi skal sige. Farhad du er en ekstrem dygtig leder. Din evne til at få medarbejderne til at fungere er imponerende. Og så kan du købe ind. Købe ind i millionklassen. Du sparer skolen for mere end en halv million år efter år. Køkkenet er blevet tilført en lokal kok som stammer fra Kværs. Hende forventer vi meget af

Den 15. maj flytter Nina og jeg til Kollund, hvor vores datter, svigersøn og barnebarn bor. Anne-Bjerg og Bjørn bliver viet i Kollund Kirke den 10. maj 2024. Brylluppet holdes på skolen.

Højskolen har købt vores hus Strandvej 26 i december 2024.

Vi var ikke meget for at flytte og sælge huset. Det har været megen smerte forbundet med salget, men det er det rette at gøre. Skolen er større end forstandernes behov. Vi elskede huset - ikke andre huse langs fjorden har en bedre beliggenhed. Der en stilhed og en ro over huset, som man ikke finder andre steder.

Vi har renoveret huset med de allerbedste materialer, så vi håber, at den nye forstander vil kere om huset. Der er ikke sparet på noget som helst.

Vi har selv investeret for over 4 millioner i huset, hvilket vi i detaljer kan redegøre for. Bestyrelsen fik to uafhængige ejendomsfirmaer, der var autoriseret som vurderingskyndige, til at vurdere huset. Deres vurderinger lå på 3.900.000 og 4.200.000 kroner. Huset blev solgt for 3.960.000 kroner. Den offentlige vurdering på huset er mere end 2.7 millioner kroner.

Vi noterer dette, da vi vil være fuldstændig transparent vedrørende handlen.

Kalenderåret 2024 har økonomisk været tilfredsstillende. Vi har for første gang i skolens historie nået en omsætning på mere end 24 millioner kroner. Årets resultat blev på 536.449 kroner. Det er en fremgang på 341.449 kroner. En selvejende institution som Rønshoved højskole stiler imidlertid ikke efter at få et markant overskud, men at balancere et overskud mellem 100.000 kroner til 200.000 kroner. Vi har en overskudsgrad på 2.2 pct. mod 0.9 pct. året før. Vores likviditetsgrad er nu kommet over 50 pct. Likviditeten i forretningen er centralt og man skal derfor følge udviklingen af likviditeten præcist.

Vi har haft 80 årselever. Det er et tal, som er mere end tilfredsstillende. En årselev er 40 elever i en uge. Da vi gjorde vor entre på højskolen, var årselevtallet 48. I nulleerne lå årselevtallet mellem 50 og 60. Siden har det varieret mellem 70 og 88. Ja, det har enkelte år været helt oppe på 98.

Vi har en bomstærk økonomi og har haft det i mere end 15 år.

Vi står stærkt i markedet. På ugekurserne er vi markedsførende med ca. 2000 kursister årligt. Vi ser ingen grund til, at dette marked skulle være vigende. Vi har fat på segmentet for den højere middelklasse, som er den hurtigst voksende gruppe i Danmark. År 2000 udgjorde de 2 procent af alle erhvervsaktive.

I dag udgør segmentet hele 15 procent af alle erhvervsaktive. For at tilhøre dette segment skal man have indtægt på mere end 800.000 kroner.

På elevsiden er alle højskoler, skoler og universiteter udfordret. Ungdomsårgangene er blevet smallere og bliver endnu mindre de kommende år. Det er derfor vigtigt at holde fast på vores værdigrundlag som er dannelse og langhåret, da dette segment udgøres af så få, som altid vil være til stede i en ungdomsårgang. Det er en konstant.

Det er særligt opstarten efter sommerferien i midten af august, der skaber søvnløse nætter for Nina og jeg. Det naturlige tal for efterårsholdet er mellem 20 og 30 elever. Forårsholdene er på et niveau mellem 30 og 40 elever. Hvis vi renoncerer på vort kendemærke - dannelse, fordi der er for få elever på sprogfagene, bliver vi almindelige.

Et stærkt kendemærke tager år at opbygge. Det vil redde højskolen i de tider, hvor ungdomsårgangene er smalle. Så vi må for guds skyld ikke gøre højskolen til en politisk højskole, til en historisk højskole og en skole, der forfølger tidsåndens labilitet. Vi står for dannelse. Og dannelse er altid flerfaglig og grundtvigsk dvs. historiepoetisk.

Den historiepoetiske tilgang skal forstås som evnen til at omsætte hverdagserfaringerne til poesi, nærhedsmetafysik og en grundtvigsk tilværelsestyding.

Vores to nye lærere Jakob Phillipsen og Jesper Krag har potentialet til at medvirke til denne udvikling. De har sans for det historiepoetiske.

De kommende år vil vi rette blikket mod nærhedsmetafysik og det historiepoetiske. Det skal tone fagene og tilværelsestydingen uanset om det er musik, politik eller historiske fag, ellers ender vi som bjørnebakker og rationalister.

Alt det som Grundtvig kæmpede for. Vor tid er rationalistisk og endimensionel. Vi er formidable til at erkende i det moderne, men dårlige til at tænke. Den politiske tænker Hannah Arendt så det moderne menneske som tankeløse. Vi kan sætte os ind i et stof, et fag og gengive processen. Vi kan afæske et objekts natur, et fags natur og et emnes natur og kausalitet. Det er et subjekt til objekt forhold. Et tingsligt forhold.

At tænke er derimod et spørgsmål om mening. Hvad er meningen med det hele? Mening opstår i mødet mellem os mennesker. I relationen fødes menneskeligheden og ånden.

I fællesskabet fødes mennesket. Her opdager vi os selv og de andre. Det er derfor, vi holder højskole. Det er derfor vi skal være et folk og ikke blot en befolkning.

I det folkelige erfarer vi kærligheden, frimodigheden, frisindet og det åndelige. Det åndelige er altid en relation som er mere end to menneskers møde med deres særegne bevidsthed.

De unge mennesker skriger efter mening. Og kursisterne på min alder er ikke forskellige fra de unge på dette område - blot dårligere opdraget. Opførelse har ikke noget med alder at gøre, men er bestemt af, at kursisterne er formet af den højere middelklasses normer og kultur.

Vi har fået et rettighedssamfund, et juridisk samfund hvor vi har mistillid til politikerne, centraladministrationen og til hinanden. Denne mistillid kan vi ikke afblæse teknisk eller ved at nedskære den offentlige sektor, men kun ved at folkeliggøre befolkningen.

Vi erfarer, at pøblen er kommet til magten i USA. Hvor man har legitimeret den pjaltehær, som stormede kongressen. Det senmoderne og eliten er fascineret af disruption og alternative måder at drive politik på.

På Rønshoved ser vi det folkelige som den lise, der skal inddæmme pøblen, nihilismen og den rå vitalitet, der former yderfløjene i aftenlandene.

Aldrig har jeg set en sådan foruroligende destruktion af den sociale orden som aktuelt. Men der er håb. Håbet for Vesten er folkeliggørelsen, så vi kan forhindre trangen til at advokere for kaos, disruption og Die Götterdämmerung.

4. **Fremlæggelse af revideret årsrapport ved revisor Birger Hansen.**
Regnskabet blev fremlagt med stort overblik og engagement. Et flot regnskab med fin styring fra hele personalet.
5. **Beretning og regnskab for de til skolen hørende fonde.**
Ingen udlodning i år.
6. **Indkomne forslag.**
Ingen
7. **Valg af bestyrelsesmedlemmer.** Anders Raahauge blev genvalgt uden modkandidat.
8. Eventuelt.

Dato 23.4.25

Referent Nina Kjærhus

23.4.25

Dato

Ordstyrer Tim Pohle